

Волинський національний університет
імені Лесі Українки

**ВОЛИНЬ ФІЛОЛОГІЧНА:
ТЕКСТ І КОНТЕКСТ**

**ПОЛЬСЬКА, УКРАЇНСЬКА, БІЛОРУСЬКА
ТА РОСІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРИ
В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ**

Випуск 6

Частина I

Редакційно-видавничий відділ "Вежа"
Волинського національного університету
імені Лесі Українки
Луцьк – 2008

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
З оригіналом ЗГІДНО
вчений секретар
вченої ради _____

УДК 80=16(05)+821.16(05)+811.16)05
ББК 80.4я54+83.3(4=СЛ)я54+81.4.1я54
В 67

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 7 від 28.02.2008 р.)*

Рецензенти:

Бублейник Л. В. – доктор філологічних наук, професор кафедри теорії і практики перекладу Волинського інституту економіки та менеджменту;

Приходько В. Б. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Луцького державного технічного університету

Редакційна колегія:

Аркушин Г. Л. – доктор філологічних наук, професор ВНУ ім. Лесі Українки;

Мірченко М. В. – доктор філологічних наук, професор ВНУ ім. Лесі Українки;

Мокліція М. В. – доктор філологічних наук, професор ВНУ ім. Лесі Українки;

Оляндер О. К. – доктор філологічних наук, професор ВНУ ім. Лесі Українки;

Удалов В. Л. – доктор філологічних наук, професор ВНУ ім. Лесі Українки;

Данилюк Н. О. – кандидат філологічних наук, доцент ВНУ ім. Лесі Українки;

Левчук Т. П. – кандидат філологічних наук, доцент ВНУ ім. Лесі Українки;

Яблонська О. В. – кандидат філологічних наук, доцент ВНУ ім. Лесі Українки.

В 67 Волинь філологічна: текст і контекст. Польська, українська, білоруська та російська літератури в європейському контексті: Зб. наук. пр. Вип. 6: У 2-х ч. Ч. 1. / Упоряд. Л. К. Оляндер.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008.– 528 с.

ISBN 978-966-600-325-9 (Вип. 6)

ISBN 978-966-600-323-5 (Ч. 1)

Видання висвітлює актуальні питання європейського контексту польської, української, білоруської та російської літератур. Книга ввібрала літературознавчі розвідки, статті з проблем мовознавства та перекладознавства.

Збірник адресований широкому колу філологів.

© Оляндер Л. К. (упорядкування), 2008

© Гончарова В. О. (обкладинка), 2008

ISBN 978-966-600-325-9 (Вип. 6)

ISBN 978-966-600-323-5 (Ч. 1)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2008

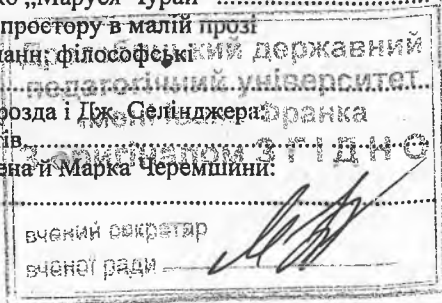
ЗМІСТ

Розділ I. Методологія літературознавства

<i>Астрахан Наталія.</i> Французький структуралізм та російський формалізм: продуктивність діяхронного діалогу.....	11
<i>Гром'як Роман.</i> Рівні можливого конструювання парадигматики українсько-польсько-німецьких літературних взаємозв'язків у компаративістиці.....	20
<i>Зборовська Ніла.</i> Психоісторична компаративістика: проблематика українсько-російського літературного розрізнення.....	33
<i>Зимомря Микола.</i> Славістична спадщина Дмитра Чижевського в інтерпретаціях Едуарда Вінтера: роль творчої взаємодії.....	44
<i>Кожневська-Берчинська Йоанна.</i> Юзеф Тишнер, Александр Мень і проблема межнаціонального розуміння.....	55
<i>Лановик Зоряна.</i> Роль біблійної екзегези у формуванні національних літературних традицій (до проблеми розрізнення слов'янської та латинської естетичних парадигм).....	63
<i>Лановик Мар'яна.</i> Національні літератури в міжкультурному універсумі: до проблеми осмислення міжнаціональних бар'єрів у процесі естетичної комунікації.....	69
<i>Мовчан Віра.</i> Художній геній і ментальний досвід.....	82
<i>Моклиця Марія.</i> Український модернізм у європейському вимірі.....	93
<i>Оляндер Луїза.</i> Слов'янські літератури – невід'ємна складова частина європейського тексту: порушення проблеми.....	102
<i>Панищев Алексей.</i> Проект общественного устройства в учении Н. Ф. Федорова как путь интеграции русской и западноевропейской культур.....	110
<i>Рудзевич Ірена.</i> Экологические и нравственные вопросы в творчестве современных польских и русских писателей (избранные примеры).....	117

Розділ II. Українське літературознавство

<i>Андрусів Стефанія.</i> Герой сучасної української прози: випробовування Європою.....	125
<i>Бондаренко Галина.</i> Картини природи та мотив <i>intermezzo</i> в історичному романі Ліни Костенко „Маруся Чурай”.....	131
<i>Зимомря Іван.</i> Особливості бачення простору в малій прозі Емми Андіївської та Інгеборг Бахманн: філософські та психологічні виміри.....	40
<i>Котовська Таміла.</i> Рання проза В. Дрозда і Дж. Селінджера: проєкції трансформованих концептів.....	46
<i>Бігун Ольга.</i> Поезії в прозі Поля Верлена й Марка Черемшини: жанрово-стилістичний аспект.....	57

<i>Гижса Леся</i> . Ідея повернення на Батьківщину в неоромантичних творах Ю. Яновського та Д. Конрада	167
<i>Куца Ольга</i> . Михайло Драгоманов: між двома літературами	176
<i>Лаврієнко Тамара</i> . Дискурс просвітницького реалізму у творчості Григорія Квітки „Основ'яненко (на матеріалі повісті „Козир-дівка” й оповідання „Перекотипале”).....	187
<i>Летянчин Петро</i> . Феміністичний дискурс у драмах Б. Шоу „Професія місіс Уоррен” та І. Франка „Украдене щастя”	195
<i>Лисенко-Ковальова Наталія</i> . Синтез символізму, романтизму й екзистенціалізму в повісті Тодося Осьмачки „Старший боярин”	209
<i>Мартинюк Василь</i> . Павло Тичина та Григорій Сковорода: філософія душі й філософія духа	219
<i>Притолок Світлана</i> . Збірка „Від Дону до Дунаю” в контексті діалогу культур	229
<i>Скупейко Лукаш</i> . „Лісова пісня” Лесі Українки й „Затоплений дзвін” Г. Гауптмана (міфосемантичний аспект).....	235
<i>Слапчук Василь</i> . Духовний світ ліричного героя Миколи Вінграновського й Андрія Вознесенського: загальнолюдські та національні риси	246
<i>Strycharski J.</i> Korespondencja Iwana Franki z polskimi literatami.....	257

Розділ III. Білоруське літературознавство

<i>Борсук Ніна</i> . Асабліващі функцыянавання публіцыстыкі ва ўмовах 20–30 гг. XX ст. на тэрыторыі Брэстчыны	265
<i>Бураў Андрій</i> . „Фауст” Гёте ў беларускай літаратуры	277
<i>Ворон Ірына</i> . Концепцыя нацыянальнай літаратуры в літаратурна-критычных статцях Максіма Богдановіча і Лесі Українкі	284
<i>Гоўзіч Ірына</i> . Вывучэнне беларускай літаратуры ў школе: праблемы выкарыстання творчых сувязей слоўнага мастацтва народаў-суседзяў	291
<i>Дорошко Лідія</i> . Неоромантична іронія в творчості Янкі Купалі пачатку XX стагоддзя.....	296
<i>Мішчанчук Микола</i> . Трылогія Кастуся Акулы „Гараватка” ў кантэксце літаратуры пра захаванне родных Каранёў	303
<i>Праневіч Генадзь</i> . Мастацкі вобраз і сінкрэтычныя формы выяўлення зместу ў „Слове аб палку Ігаравым”	316
<i>Шчэрба Світліна</i> . Мадэрнісцкія тэндэнцыі ў беларускай паэзіі 20-х гадоў XX стагоддзя (на прыкладзе творчасці М. Грамыкі, М. Чарота, У. Дубоўкі).....	323

Розділ IV. Польське літературознавство

<i>Базиліян Аліна</i> . Ф. Достоевський у рецепціях польського літературознавства	333
<i>Барабанова Олена</i> . Психологізм прозових творів Емми Андієвської.....	343

Герман Наталія. Особливості трактування постаті Єремії Вишневецького в художній літературі (на матеріалі романів І. Нечуя-Левицького „Князь Єремія Вишневецький” та Г. Сенкевича „Вогнем і мечем”).....	351
Єршов Володимир. Міф Бердичева в польськокомуністичній мемуаристичній літературі Правобережжя.....	363
Журавльова Світлана. Вірш „Житіє Алексія чоловіка Божія” архієпископа Іоана Максимовича у контексті україно-польсько-російських літературних зв’язків.....	374
Кравченко Світлана. Польська публіцистика 20–30-х років ХХ ст. про творчість Тараса Шевченка.....	384
Марценішко Вікторія. Функціонування стійких сюжетних мотивів у трилогії М. Старицького „Богдан Хмельницький” і романі Г. Сенкевича „Вогнем і мечем”: типологічні паралелі.....	391
Останчук Вікторія. Мотиви кохання, родинного обов’язку в романах-епопеях Л. Толстого „Война и мир” та С. Жеромського „Porioly”.....	399
Тарасова Наталія. „Велика в дружбі міць!” (Ігнацій Красицький–байкар)...	408
Яковенко Сергій. Образ Європи у творчості Ярослава Івашкевича та Чеслава Мілоша.....	414

Розділ V. Мовознавство

Бублейник Людмила. Стилістичні структури у п’єсі М. Куліша „Народний Малахій” і європейська літературна традиція.....	424
Зубарев Олександр. Статус англійських запозичень у лексичній системі української мови.....	434
Клець Ольга. До питання про терміни <i>лінгвістична географія</i> та <i>ареальна лінгвістика</i> (лінгвістичногеографічний аспект).....	441
Колтуцька Ірина. Семантика раціональних концептів у східнослов’янській картині світу.....	449
Мішиньова Тетяна. Функціонування фразеологізмів у трилогії Богдана Лепкого „Мазепа”.....	458
Муляр Софія. „Кримські сонети” А. Міцкевича у перекладах І. Буніна та М. Рильського.....	464
Полякова Тетяна. Лексико-семантичне поле <i>Україна</i> як засіб відтворення мовнопоетичної картини світу Яра Славутича.....	469
Приймачок Оксана. Семантико-синтаксичні особливості прикметникових форм у перекладах із близькоспоріднених мов.....	476
Савченко Елена. Особенности употребления слов <i>работный, рабочий</i> в разные исторические периоды (XVII–XX вв.).....	483
Тищенко Катерина. А. Ю. Кримський про історію розвитку українського консонантизму.....	492
Рябініна Ірина. Становлення методики опрацювання іншомовних запозичень як джерела вивчення історії мови.....	502
Щербатюк Вікторія. Синоніми як елемент ідентифікації Ліни Костенко (на прикладі синонімічного ряду <i>дош</i>).....	512
Про авторів	520

Іван Зимомря

ОСОБЛИВОСТІ БАЧЕННЯ ПРОСТОРУ В МАЛОЇ ПРОЗІ ЕММИ АНДІЄВСЬКОЇ ТА ІНГЕБОРГ БАХМАНН: ФІЛОСОФСЬКІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМІРИ

Висвітлено позицію щодо місця художнього простору в текстах малої прози Емми Андієвської та Інгеборг Бахманн крізь призму філософських і психологічних вимірів.

Ключові слова: мала проза, філософський вимір, психологічний вимір.

Zymomyra I. The Specifics of Vision of Spaciousness in the Short Stories of Emma Andiyevska and Ingeborg Bachmann: the Philosophical and Psychological Dimensions. In the article the position as to the place of fiction spaciousness in the short stories of Emma Andiyevska and Ingeborg Bachmann through the prism of the philosophical and psychological dimensions is outlined.

Key words: short stories, philosophical dimensions, psychological dimensions.

Художній простір органічно пов'язаний з побудовою тексту. Це особливо примітно для малої прози, в якій міститься конденсований згусток реальних подій, з одного боку, та вигаданих, ірреальних візій – з іншого. Місце художнього простору може мати сталу величину, якщо йдеться про вияв традиційної конструкції як невід'ємного складника національної ідентичності, або ж змінюватися залежно від конкретики фіксації певного факту, осмисленого автором першотвору. Ілюстрацією такого зв'язку може послужити мала проза Емми Андієвської та Інгеборг Бахманн, яку варто розглядати крізь призму філософського та психологічного вимірів тексту.

В Україні творчість Емми Андієвської довгий час була цілком вилучена з національного художньо-культурного життя. Проте в 90-х рр. ХХ ст., коли відбувався складний процес оновлення українського літературознавства й з'явилися нові акценти в інтерпретації як літературно-історичних подій, так і літературних постатей, визнання до неї прийшло й на Батьківщині. В критичних розвідках її відносять до „найвидатніших представниць модерного дискурсу у літературі української діаспори” [3, 25] тощо. Дискурс про творчість української авторки зумовлений потребою багатопланового розуміння шкали цінностей, системне вивчення яких давно на часі. Йдеться передусім про теоретичне осмислення загального річища мистецьких і позакультурних впливів, що мали місце в історії розвитку української

духовності в умовах чужонаціонального середовища. У такому ключі в працях Т. Возняка, Т. Гундорової, А. Мойсієнка, С. Павличко розглядається стильова модель поетичного мислення Емми Андіївської, питомий ґрунт якої заснований на індивідуальних засадах. На думку Р. Мовчан, вони спираються на рівні світоглядних позицій на філософію екзистенціалізму, а естетичних – переважно на концепцію сюрреалізму. Водночас письменниця залишається вірною своєму світогляду – він наскрізь український, хоч і заснований не на національно-етнографічній тканині, а переважно – на загальнолюдському, синтезуючому тлі.

Емма Андіївська (1931), як і визначна австрійська письменниця Інґеборґ Бахманн (1926–1973), – активні носії передусім експериментально-інтелектуальної художньої системи з її підвищеною увагою до внутрішньої сутності людини, коли в основу творення характерів обидві авторки кладуть певний код, що спричиняє своєрідний малюнок з їхньої творчої уяви. Цей код розгортається в заданому ритмі – то повільно, то ретроспективно прискорено, оскільки він пов'язаний з динамікою вкраплення в художню тканину „мотиву очікування” (К. Гайзер) [9]. Однак, як показує наш аналіз, повсюди наявна апеляція до подвійного адресування внутрішньому й зовнішньому світові людини. Останнє свідомо загострює тло проблеми психологізму й водночас дієво передає акцент руху від об'єктивного до суб'єктивного, а нерідко – від реального до уявного. У цьому зв'язку особливої уваги, на наше переконання, заслуговують ті аспекти поетики прози Емми Андіївської та Інґеборґ Бахманн, які не знайшли належного висвітлення літературознавцями у зіставному типологічному ключі [11]. Йдеться про рамки розкриття внутрішнього світу змальованих особистостей та їхніх психічних станів у зіткненні із зовнішнім світом. Характер відтворення внутрішнього конфлікту, що вказує на часову напруженість, числову пропорцію та реальну подію, неважко віднайти на сторінках, наприклад, збірок новел „Подорожі” та „Тигри” Е. Андіївської, з одного боку, та в повісті „Три дороги до озера” зі збірки оповідань „Симультакка” І. Бахманн, а також її новелетку „Три листи до Феліціана” [6], написаної в епістолярному ключі, з іншого. Зрозуміло, особливості бачення простору у зразках малої прози в підперу української та австрійської письменниць щодо філософських та психологічних

вчений секретар

14 вченої ради

вимірів далеко не рівнозначні, передусім у сполучі з розгортанням психологічного п і д т е к с т у та вибором цільової межової ситуації.

Докладний аналіз малої прози Емми Андієвської та Інгеборг Бахманн засвідчує: ці авторки чітко розрізняють як категоріальні, так і референтні ознаки кожного – відтвореного ними – явища. Це надзвичайно важливо для об'єктивного розуміння складних за поетикою творів.

Художній ефект ніби вирваний із творчої інтуїції, про роль якої у творчому процесі відомий французький філософ А. Бергсон (1859–1941) писав: „Щоб навчитися інтуїтивно мислити, треба вдатися до зусиль, які змінюють саму перспективу філософського усвідомлення реальності. Інтуїція спроможна вчинити абсолютний «переворот» у свідомості, позбавити людину від фальшивих звичок, установок і стереотипів, які сковують нашу свободу. Ми повинні лише зробити зусилля, щоб позбавитися пут повсякденного життя, і тоді речі постануть перед нами в новому світлі, ми зможемо доторкнутися до їх найглибшої сутності. Тому бути спроможним мислити інтуїтивно означає змінити сам спосіб життя, навчитися жити в триванні, побачити в оригіналі світ і самих себе...” [2, 151]. Ця думка дає змогу глибше зрозуміти творчий феномен Е. Андієвської та І. Бахманн. Їхня художня інтуїція з проекцією на активне світоспоглядання спричиняє на рівні естетичної, етичної та дидактичної функцій ефект конкретного співпереживання, сприйняття духу вічних, а не „мандрівних” істин.

Осмилення людського буття, теперішнього й майбутнього людини, її прагнень та плинність психології особистості – питання, що творять основу творчості Емми Андієвської. Водночас увагу письменниці привертає як вплив соціального середовища на формування особистості (приміром, збірка новел „Проблема голови”), так і окремішне місце людини в суспільстві, коли в її внутрішньому світі співіснують емоціональна, вольова, раціональна та ірраціональна стихії. Авторка уникає конформістських підходів, усталених поглядів на пошуки й сприйняття істини, історичної події, індивідуальної оцінки. Емма Андієвська вибирає складний шлях не тільки в змістовому плані твору, а й у психологічній наповненості образу. Психологізм прози як стильова єдність, художня система засобів і прийомів спрямований на докладне розкриття духовного стану героя, асоціативно-психологічне моделювання його внутрішнього світу.

Але авторка свідомо дистанціюється від оцінок-коментарів, намагається залишити якомога більше простору для активної думки реципієнта. Її персонажі – це не тільки об'єкти авторського слова, а й суб'єкти на рівні „Я-особи”. Тому авторська позиція не акцентується, а здебільшого залишається в підтексті.

Конфлікти між дійсністю й мрією, взаємини персонажів й усвідомлення свого внутрішнього ества, а звідси – відповідне моделювання художньої реальності – передбачають розширення жанрових меж творів. Причому модифікація жанрів малої прози письменниці – це вираження індивідуального письма, що виливається в самобутнє явище, зумовлене різними напрямками течій, тенденціями літератури ХХ ст. Письменницю як творця книги „Подорож” [1] зближує з експресіонізмом увага не стільки до конкретно-історичної, скільки до філософсько-психологічної суті зображуваного. В основі її новел лежать роздуми про одвічну боротьбу добра й зла; біль за сучасну людину, її сповнену несподіваних подій долю; концентрація уваги на окремих рисах людського характеру, на проявах підсвідомого; химерне поєднання трагічного з героїчним, коли смерть постійно нагадує про своє існування. Експресивність оповіді, ефект загостреної емоційності сприйняття змальовуваного забезпечується широким використанням поетичних засобів художньої виразності – гіперболи, алегорії, гротеску, антитези, іронії тощо. Імпресіоністські хвилі огортають новели, підіймаючи на площину явного підсвідомі імпульси. Своєю чергою, підсвідомі імпульси акумулюються в образах, що займають ключову позицію в художньому світі письменниці. Це сприяє незвичній асоціативності творів. Ідеться про художню трансформацію Еммою Андіївською власних екзистенційних настроїв, вражень від фрагментів дійсності, komponування їх у складний стилістичний комплекс. Отже, з імпресіоністських рис, властивих її новелам, можна назвати: суб'єктивність зображення; ліризм оповіді; змалювання нервових, депресивних настроїв героя; використання символіки, фраз, які допомагають висвітлити плин вражень; переплетіння малого й великого. Проте авторське визначення творів як „сюрреалістичні новелетки” теж достатньо обґрунтоване. Зіткнення абсурдних думок і образів, що провокує перехід звичайної ситуації в межову; випадкові образи в контексті; химерний розвиток думки; парадоксальність художньої форми – це сюрреалістичні риси малої прози Емми Андіївської. На переконання

Ю. Шереха, „новелі Андіївської аж надто прозорі в своїй техніці сюрреалізації реальності... Якщо обминати другорядне, техніка письменниці складається з трьох засобів. Це реалізація гіперболи, реалізація метафори й зсув реалій” [5, 178].

Новели у збірці „Подорож” вражають реципієнта фантазмагоричністю, силою авторської фантазії, глибиною філософських узагальнень. Прорватися крізь видиму реальність до прихованих її глибин – ось завдання. Водночас виявлено тугу за духовною свободою людини. Мала проза Е. Андіївської, за слушним зауваженням П. Сороки, „міфологічна, абстрактна, розрахована на тих, хто вміє відчувати не лише зовнішню красу, а й внутрішній, прихований від звичного зору чар, вона овіяна магією таємничості, яка одночасно приваблює і насторожує” [4, 141]. Загалом її об’єднує тема відносності людських знань і вчинків. Поділяючи релятивістські погляди німецького філософа І. Канта (1724–1804), Е. Андіївська заперечує можливість об’єктивного пізнання світу. Вона переконана: розум людини не здатний нічого пізнати поза відчуттями. Тому знання про навколишній світ мають умовний характер. Унаслідок того, що психіка дійових осіб письменниці не в змозі впорядкувати світ, у них виникають гострі внутрішні суперечності. Персонажі намагаються владнати їх за допомогою вчинків, подекуди абсурдних. При цьому будь-який їхній вчинок чи навіть намір неодмінно проходить випробування антиноміями добра й зла.

Однак Емма Андіївська не ставить собі за мету пояснити довкілля. Засоби зображення підпорядковані конкретній меті, а саме: втілити за допомогою вимислу ідейно-естетичний задум так, аби він набув життєвої й художньої переконливості. При цьому в творах відсутні відкриті дидактичні акценти. Замість них – притчеподібні філософеми, сповнені екзистенційного сенсу. Авторка застерігає: без оновлення моральних цінностей суспільство приречене на знищення. Відповідно до запитів нового часу еволюціонує й тематика творів Емми Андіївської. Вони вбирають у себе широке коло явищ і реалій навколишньої дійсності. У цьому зв’язку ми поділяємо думку П. Сороки, який підкреслює: „Її (Емми Андіївської.– І. З.) неповторна індивідуальність в тому, що вона все сприймає по-своєму, все прагне переломити крізь призму власного бачення: коли учуднено, коли гротескно, коли з чималою дозою сарказму, але завжди несподівано, незвично, небуденно” [4, 22].

Простеження жанрової еволюції в малій прозі Емми Андіївської засвідчує: зразки психологічної новели з внутрішнім монологом були предтечею її великих прозових полотен. Оповідання, новели, поезії в прозі, казки (збірки „Подорож”, „Тигри”, „Джалапіта”, „Проблема голови” та „Казки”) – невід’ємна оригінальна складова частина творчості письменниці зі своєрідною поетикою жанрового буття поетичної художньої ідеї. Пошуки нових сюжетно-композиційних форм концентруються навколо чинників поглибленого психологізму, естетичних ідеалів, удосконалення, урізноманітнення вимірів авторського бачення складних і суперечливих виявів людської природи з акцентом на болісних зламах її психіки. Наративні структури малої прози викристалізують тяжіння до відтворення теперішнього часу “новими очима” (Г. Гейне), виокремлення його значущості, що контрастує з великою прозою Е. Андіївської. Новелістичні структури малої форми слід розглядати крізь призму внутрішнього мовлення героїв, що характерне загалом для досвіду українських авторів ХХ ст. На противагу романам („Герострати”, „Роман про добру людину”, „Роман про людське призначення”), де відтворений внутрішній стан героя в екстремальних умовах, межових ситуаціях, у малій прозі наголос робиться на осмисленні факту, події, явища, а також настроїв персонажів, їхніх почуттів, вихоплених із підсвідомості в звичайних умовах. Е. Андіївська – один із самобутніх творців малої епічної форми в українському письменстві другої половини ХХ ст.

Натомість зразки австрійської малої прози – з огляду на типологічне зіставлення з українськими – містять своєрідне продовження інтелектуальної, філософсько-психологічної лінії, що була характерна для німецької літератури загалом, зокрема для творчості Т. Шторма, Т. Фонтане, Г. Гессе, Т. Манна, Г. Фаллади, В. Борхерта [7; 8; 11]. Вплив цієї мотивованої лінії – один з вагомих чинників, що спричинив дієвий діалог між літературами народів Східної, Центральної та Західної Європи за минулих епох і спричиняє дискурс їхньої взаємодії в ХХІ ст.

Література.

1. Андіївська Е. Подорож: Новелі. – Мюнхен, 1955. – 100 с.
2. Бергсон А. Опыт о непосредственных данных сознания. Материя и память // Бергсон А. Собр. соч: В 4-х т. – М., 1992. – Т. 1. – 336 с.

3. Плерома 3'98: Мала Українська енциклопедія актуальної літератури. Проект "Повернення деміургів" / Уклад.: В. Єшкілев, Ю. Андрухович.– Івано-Франківськ: 1998.– 288 с.
4. Сорока П. Емма Андіївська. Літературний портрет.– Т., 1998.– 240 с.
5. Шерех Ю. Диптих про книжки з подвійним дном. Фрагмент // Кур'єр Кривбасу.– 2004.– № 171.– С. 177–182.
6. Bachmann I. Drei Briefe an Felician // Lust am Lesen / Hrsg. von T.Graf, U. Heldt.– München; Zürich: Piper, 1992.– S. 17–19.
7. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart / Hrsg. von W.Beutin u.a.– Stuttgart-Weimar: Metzler, 1994.– S. 553.
8. Doppler A. Geschichte im Spiegel der Literatur. Aufsätze zur österreichischen Literatur des 19. und 20. Jahrhunderts.– Innsbruck, 1990.– 256 s.
9. Heiser C. Das Motiv des Wartens bei Ingeborg Bachmann: eine Analyse des Prosawerks unter besonderer Berücksichtigung der Philosophie der Existenz.– Röhrig: St. Ingbert, 2007. – 363 s.
10. Ingeborg Bachmann: neue Bilder zu ihrer Figur; von Filmerinnen und einer Graphikerin, DichterInnen, einem Mediziner und fünf Literatur-ForscherInnen / Hrsg. von F.Aspetsberger.– Wien: Studien-Verl., 2007.– 208 s.
11. Österreichische Erzählungen des 20. Jahrhunderts / Hrsg. von A. Brandstetter.– Salzburg–Wien: Residenz Verlag, 1984.– 447 s.

УДК 82. 091

Таміла Котовська

РАВНЯ ПРОЗА В. ДРОЗДА І ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА: ПРОЕКЦІЇ ТРАНСФОРМОВАНИХ КОНЦЕПТІВ

Висвітлено гіпотезу про можливу співвіднесеність художніх світів американського та українського прозаїків середини ХХ століття – одного представника так званого „самотнього покоління” й одного із „шістдесятників” у контексті світової культури як континууму міжлітературної рецепції. У центрі статті – спроба аналізу повісті „Над прірвою у житі” (український переклад) і роману „Катастрофа”, дотичних до них письменників, про яких триває полеміка літературознавців.

Ключові слова: міжкультурна взаємодія, ідентичність, контекстуальність, типологія, трансформація, парадигматика.

Kotovska T. Early Prose of B. Drozda and Dzh. D. Selindzhera: Projections of Transformed Kontseptiv. Hypothesis about possible correlation of art worlds of American and Ukrainian prose writers in the middle of the XX-th century – the representative so-called „lonely generation” and „ukrainian writers of the 60-th” in